# FARZAND — ORZU EMAS, INSON

**Iqtisodiyot va Pedagogika**
**Universiteti Samarqand**
**kampusi, boshlanğich ta'lim yönalishi 131-guruh talabasi**
**Murodova Vaziraoy Shovqiddin qizi**

**Annotatsiya**

Dadajon, onajon, men sizlarni juda ham yaxshi ko‘raman. Nima desangiz ham, gaplaringiz men uchun to‘g‘ri va qadrli. Sizlarni dunyolarga ham alishmayman, har bir gapingizni hurmat qilaman. Faqat men ham bir kichkina qishloqda qolib ketishni istamadim. Shu sababli harakat qildim va orzularim sari intildim. Mening ham o‘z orzularim bor. Alloh nasib qilsa, sizlarni Makkaga yuborish niyatim bor. Qiz bola bo‘lsam ham, orzularimga erishishni xohlayman.

Faqat menga ishoninglar, doimo yonimda turinglar. Sizlarning ishonchingiz va duolaringiz menga juda kerak.

Bir paytlar ota-ona Allohdan farzand so‘raydi.

Tunlari duo qiladi.

Yuragidagi eng katta tilaklardan birini takrorlaydi:

“Ey Alloh, menga farzand ato et.”

Yillar davomida kutadi.

Keyin bir kun o‘sha farzand dunyoga keladi.

Uning ilk yig‘isi uyga quvonch olib kiradi.

Birinchi qadami bayramga aylanadi.

Birinchi so‘zi esa yillar davomida eslab yuriladigan xotiraga aylanadi.

Ota-ona uning har bir harakatidan ma’no izlaydi.

Ammo vaqt o‘tadi.

Bola ulg‘ayadi.

U savol bera boshlaydi.

O‘z fikriga ega bo‘ladi.

Nimani yoqtirishini va nimani yoqtirmasligini anglay boshlaydi.

Shu paytda ba’zan ota-ona beixtiyor bir narsani unutadi:

Bu bola endi shunchaki ularning orzusi emas. U — alohida inson.

Uning o‘z fikri bor.

O‘z hislari bor.

O‘z dunyosi bor.

O‘z yo‘li bor.

Ammo ba’zi uylarning devorlari orasida quyidagi gaplar ko‘p yangraydi:

“Bunday qilma.”

“Bunday kiyinma.”

“Falonchining farzandiga qara.”

“Sen ham shunday bo‘lishing kerak.”

“Yaxshi o‘qi.”

“Yaxshi kasb tanla.”

“Biz seni deb shuncha narsa qilyapmiz.”

Bu gaplarning ko‘pi yomon niyat bilan aytilmaydi.

Aksincha, ularning ortida mehr, qo‘rquv va farzandning kelajagidan xavotir bor.

Lekin ba’zan yaxshi niyat bilan aytilgan talab ham bolaning qalbini charchatadi.

Chunki bola ichida asta-sekin bir savol paydo bo‘ladi:

“Men-chi?”

“Men nimani xohlayman?”

“Mening fikrim ham muhimmi?”

Farzandni hayotga tayyorlash kerak.

Ammo uni o‘zimiz xohlagan hayotga majburlash shart emas.

Chunki farzand bizga berilgan omonat bo‘lishi mumkin, lekin u bizning nusxamiz emas.

---

2-BOB

“SEN NIMAGA QIZIQASAN?”

Tasavvur qiling.

Ota-ona farzandidan so‘raydi:

— Kelajakda kim bo‘lasan?

Bola hayajon bilan javob beradi:

— Men rassom bo‘lmoqchiman.

— Yo‘q, undan pul topolmaysan.

Bola biroz o‘ylanadi.

— Unda shifokor bo‘laman.

— Juda qiyin.

Bola yana o‘ylaydi.

— Unda o‘qituvchi bo‘laman.

— Boshqa kasb tanla.

Bola jim bo‘lib qoladi.

U endi javob berishni istamaydi.

Chunki har bir javobining o‘rniga boshqa javob berilishini tushunib yetadi.

Yillar o‘tadi.

Bola ulg‘ayadi.

Diplom oladi.

Yaxshi ish topadi.

Ota-onasi faxrlanadi.

Atrofdagilar:

“Qanday yaxshi farzand”, — deydi.

Ammo kechalari u yolg‘iz qolganda o‘zidan so‘raydi:

“Men o‘zim xohlagan hayotni yashayapmanmi?”

Ba’zan insonning eng og‘ir savoli shu bo‘ladi.

Alhamdulillah: Shuning uchun farzandingizdan faqat:

“Qanday qilib muvaffaqiyatli bo‘lasan?”

deb so‘ramang.

Ba’zan:

“Nima seni chin dildan baxtli qiladi?”

deb ham so‘rang.

Undan faqat kelajakdagi kasbini emas, bugungi hislarini ham so‘rang.

“Sen nimaga qiziqasan?”

“Nimani yaxshi ko‘rasan?”

“Nima seni xafa qiladi?”

“Qaysi ishni qilganingda vaqt qanday o‘tganini sezmay qolasan?”

Balki shu savollardan biri uning butun hayotiga yo‘l ko‘rsatar.

---

3-BOB

MUKAMMALLIKNING OG‘IRLIGI

“Sen mening farzandimsan. Shuning uchun eng zo‘ri bo‘lishing kerak.”

Bu gap chiroyli eshitiladi.

Ammo ba’zan uning ortida katta bosim yashirinadi.

Farzand bir kuni xato qiladi.

Keyin yana xato qiladi.

Asta-sekin u xato qilishdan qo‘rqadigan insonga aylanadi.

U yiqilishdan qo‘rqadi.

Mag‘lubiyatdan qo‘rqadi.

Ota-onasining ko‘zidagi hafsalasizlikdan qo‘rqadi.

Uning hayoti:

“Men nimani xohlayman?”

degan savol atrofida emas,

“Ota-onam mendan rozi bo‘ladimi?”

degan savol atrofida aylanib qolishi mumkin.

Farzandga mukammal bo‘lishni o‘rgatishdan oldin, unga xato qilish huquqini ham berish kerak.

Unga:

“Xato qilsang ham, seni yaxshi ko‘raman.”

degan ishonchni his qildirish kerak.

Chunki bola o‘zini faqat yutganida emas, yutqazganida ham sevilishini bilsa, hayotdan qo‘rqmaydi.

U yana urinadi.

Yana turadi.

Yana harakat qiladi.

Chunki u biladi:

“Men natijam emasman. Men — insonman.”

---

4-BOB

MEN SIZDAN NAFRATLANMAYMAN

Ba’zan farzand ota-onasidan ranjiydi.

Jahli chiqadi.

Xafa bo‘ladi.

Ba’zan:

“Men sizni tushunmayman.”

deydi.

Ba’zan eshikni qattiq yopib chiqib ketadi.

Lekin bu uning ota-onasini yomon ko‘rishini anglatmasligi mumkin.

Ko‘pincha uning ichida boshqa bir gap yashirinadi:

“Meni ham tushuning.”

Farzand ba’zan eshikni qattiq yopadi.

Ammo qalbining eshigini yopishni istamaydi.

U shunchaki kimdir ortidan kelib:

“Gaplashamizmi?”

deyishini kutadi.

Unga darhol nasihat kerak bo‘lmasligi mumkin.

Balki avval uni eshitadigan odam kerakdir.

Balki u:

“Men xato qildim”, — deyishdan oldin,

“Men nega bunday qilganimni sizga tushuntirib beray”, — demoqchidir.

Ammo qo‘rquv sabab jim qoladi.

Shuning uchun ba’zan farzandning sukutini itoat deb o‘ylamang.

Uning jimligi ichida aytilmagan minglab gaplar bo‘lishi mumkin.

---

HAR BIR OILANING O‘Z DARDI BOR

Biz ba’zan boshqa oilaga qarab:

“Ularning oilasi qanday baxtli.”

deymiz.

Ammo hech kim boshqa birovning uyidagi sukutni to‘liq bilmaydi.

Kimdir kulib yuradi, lekin ichida yig‘laydi.

Kimdir ota-onasi bilan bir uyda yashaydi, ammo ular bilan gaplasha olmaydi.

Kimdir hamma narsaga ega, lekin o‘zini yolg‘iz his qiladi.

Yana kimdir oddiy oilada ulg‘ayadi, ammo u yerda bir-birini tushunish, tinglash va qo‘llab-quvvatlash bor.

Shuning uchun oilaning boyligi faqat uy, mashina yoki pul bilan o‘lchanmaydi.

Ba’zan oilaning eng katta boyligi —

bir-birini eshita olishidir.

Bir uyda yashash — yaqin bo‘lish degani emas.

Bir-birining yonida bo‘lish — bir-birini tushunish degani emas.

Haqiqiy yaqinlik ba’zan birgina savoldan boshlanadi:

“Bugun ko‘ngling qanday?”